

Sbírka zákonů a nařízení republiky Československé

Částka 67.

Vydána dne 14. srpna 1947.

Cena Kčs 3.40.

O B S A H

(144.—146.) 144. Zákon o sjednocení některých předpisů o platových a služebních poměrech státních a jiných veřejných zaměstnanců. — 145. Zákon o organizaci zemědělců republiky Československé. — 146. Zákon o úpravě některých poměrů v průmyslu cukrovarském.

144.

Zákon

ze dne 3. července 1947

o sjednocení některých předpisů o platových a služebních poměrech státních a jiných veřejných zaměstnanců.

Ústavodárné Národní shromáždění republiky Československé usneslo se na tomto zákoně:

Čl. I.

§ 1.

(1) Vláda se zmocňuje, aby za účelem sjednocení upravila nařízením platové a s nimi souvisící služební poměry státních zaměstnanců na Slovensku podle obdoby předpisů použitelných v zemích České a Moravskoslezské, zejména podle obdoby

a) novely platového zákona č. 15/1944 Sb., novely učitelského zákona č. 16/1944 Sb., novely platových nařízení č. 19/1944 Sb. a vládního nařízení ze dne 12. ledna 1944, č. 17 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon ze dne 24. června 1926, č. 105 Sb., o platových poměrech státních, obecních (městských) a obvodních lékařů,

b) vládního nařízení ze dne 30. března 1944, č. 78 Sb., jímž se doplňuje vládní nařízení ze dne 12. ledna 1944, č. 15 Sb.,

c) vládního nařízení ze dne 15. září 1941, č. 388 Sb., o nové úpravě výchovného protektorátních a některých jiných veřejných zaměstnanců,

d) vládního nařízení ze dne 8. února 1940, č. 103 Sb., o výchovném výpomocných učitelů na obecních a měšťanských školách,

a to se změnami vyplývajícími z tohoto zákona.

(2) Platové a služební poměry zaměstnanců československých státních drah na Slovensku se upraví tak, jako kdyby pro tyto zaměstnance platily před počátkem účinnosti tohoto zákona předpisy platné, po případě použitelné pro zaměstnance československých státních drah v zemích České a Moravskoslezské.

§ 2.

Na Slovensko se rozšiřuje platnost:

a) dekretu prezidenta republiky ze dne 20. srpna 1945, č. 58 Sb., o platovém přídatku státním a některým jiným veřejným zaměstnancům,

b) dekretu prezidenta republiky ze dne 6. září 1945, č. 73 Sb., kterým se mění a doplňuje platový zákon ze dne 24. června 1926, č. 103 Sb., pokud jde o profesory vysokých škol a vysokoškolské asistenty,

c) zákona ze dne 12. dubna 1946, č. 103 Sb., o zvláštních služebních přídatcích soudců z povolání a ostatních justičních zaměstnanců.

§ 3.

(1) Po úpravě platů provedené podle tohoto zákona nesmí zaměstnanec na služebním platu s připočtením platového přídatku podle dekretu č. 58/1945 Sb., zvláštního přídatku podle zákona ze dne 13. prosince 1945, č. 159 Sb., o zvláštním přídatku státním a některým jiným veřejným zaměstnancům, jakož i poživatelům státních odpočívňích (zaopatřovacích) platů, ve znění zákona č. 69/1947 Sb., a případného zvláštního přídatku podle zákona č. 103/1946 Sb. obdržeti po srážce daně důchodové méně, než kolik činil do počátku účinnosti tohoto zákona jeho služební plat spolu s mimořádným příspěvkem (příplatkem ženatých) podle zákona ze dne 28. února 1941, č. 40 Sl. z., o prozatímní úpravě platů státních zaměstnanců a o změně

a doplnění některých ustanovení o úsporných opatřeních personálních, drahotným přídatkem podle zákona ze dne 2. července 1942, č. 129 Sl. z., o drahotním přídatku a o změně některých ustanovení o úsporných opatřeních personálních, ve znění zákona č. 232/1942 Sl. z. a zákona č. 102/1943 Sl. z., všeobecným drahotným přídatkem podle zákona ze dne 28. října 1943, č. 139 Sl. z., o všeobecném drahotním přídatku a doplnění zákona č. 102/1943 Sl. z., ve znění zákona č. 169/1943 Sl. z., mimořádným drahotním přídatkem podle nařízení Slovenské národní rady ze dne 16. května 1945, č. 39 Sb. n. SNR, o prozatímní úpravě platů státních zaměstnanců, případným zvláštním přídatkem podle zákona ze dne 1. července 1937, č. 186 Sb., o úpravě některých platových poměrů soudců se zřetelem k úsporným opatřením personálním, ve znění zákona č. 40/1941 Sl. z., jakož i zvláštním přídatkem podle zákona č. 159/1945 Sb., ve znění zákona č. 69/1947 Sb., případným doplňovacím přídatkem ženatých (§ 193 platového zákona) a vyrovnávacím přídatkem (§ 196 platového zákona), a to po srážce pensijního příspěvku a daně důchodové. Případný rozdíl přísluší jako vyrovnávací osobní přídatek, který nepodléhá dani důchodové.

(2) Vyrovnávací osobní přídatek podle předchozího odstavce se snižuje při každém zvýšení služného (platu mu odpovídajícího) o částku tohoto zvýšení, nejvýše však o částku, o kterou platy stanovené podle odstavce 1 po nastalém zvýšení služného (platu mu odpovídajícího) převyšují platy dosavadní.

(3) Změní-li se za účinnosti tohoto zákona rodinný stav (počet rodinných příslušníků), k němuž (k nimž) bylo přihlíženo při stanovení vyrovnávacího osobního přídatku, stanoví se tento přídatek pro dobu od prvního dne příštího měsíce tak, jako kdyby okolnost změnu přivodivší byla nastala den před tím, než tento zákon nabyl účinnosti.

(4) Vyrovnávací osobní přídatek se zokrouhlí, není-li vyjádřen v korunách bez haléřů nebo není-li dělitelný dvanácti, na nejbližší vyšší částku v korunách, dělitelnou dvanácti.

(5) Případné nesrovnalosti, které by na Slovensku vznikly úpravou platů, provedenou podle tohoto zákona, u justičních zaměstnanců, zvláště ženatých, vyrovnají se osobními přídatky podle § 148, odst. 4 platového zákona.

§ 4.

(1) Ustanovení § 1 platí přiměřeně i pro úpravu poměrů poživatelů státních odpočívacích (zaopatřovacích) platů na Slovensku, na

něž se rozšiřuje platnost zákona ze dne 19. února 1946, č. 39 Sb., o drahotním přídatku poživatelů státních odpočívacích (zaopatřovacích) platů a o úpravě některých jejich právních poměrů.

(2) Částka 1.500 Kčs stanovená v čl. I, odst. 2 zák. č. 39/1946 Sb. se zvyšuje na 2.400 Kčs.

§ 5.

(1) Použitelnost ustanovení čl. IV, § 2, odst. 2 novely platového zákona č. 15/1944 Sb. se mění tak, že se nepřihlíží ke slovům „kteří byli dne 1. ledna 1944 v činné službě.“

(2) Ustanovení čl. V, § 1, odst. 2 zákona ze dne 16. května 1946, č. 139 Sb., jímž se zatímně upravují platové a některé služební poměry vojenských a četnických gázistů, se mění a zní takto

„(2) Celkové odpočívne (zaopatřovací) platy vojenských (četnických) gázistů a jejich pozůstalých, uvedených v odstavci 1, nesmějí však býti nižší, než jaké by jim s vyloučením použitelnosti novely platového zákona č. 15/1944 Sb. příslušely, kdyby se tento zákon na jmenované nevztahoval; pro tento účel se vdovská pense počítá s příspěvkem na výchovu. Případný rozdíl přísluší jako přídatek k odpočívacím (zaopatřovacím) platům.“

čl. II.

§ 1.

Zákon ze dne 24. června 1926, č. 103 Sb., o úpravě platových a některých služebních poměrů státních zaměstnanců (platový zákon), ve znění předpisů jej měnících a doplňujících, se mění takto

1. § 36, odst. 3 zní:

„(3) Služební místa předsedů nejvyššího soudu a předsedů nejvyššího správního soudu se systemisují mimo skupiny“

2. § 38, odst. 2 zní:

„(2) Adjutum se stanoví podle skupin míst A, B, C, D (§ 12) a činí

a) až včetně do 18 měsíců započitatelné přípravné služby soudcovské ve skupině míst A 28.560 Kčs, ve skupině míst B 27.420 Kčs, ve skupině míst C 26.280 Kčs a ve skupině míst D 25.140 Kčs ročně.

b) po době uvedené pod písm. a) ve skupině míst A 30.720 Kčs, ve skupině míst B 29.496 Kčs, ve skupině míst C 28.272 Kčs a ve skupině míst D 27.036 Kčs ročně.“

3. § 40 zní:

(1) Služné předsedů nejvyššího soudu a předsedů nejvyššího správního soudu činí 139.000 Kčs ročně.

(2) Služné ostatních soudců tvoří základní služné a po případě funkční služné.

(3) Základní služné se stanoví v ročních částkách takto:

v 1. stupni	26.280 Kčs,
v 2. stupni	28.800 Kčs,
v 3. stupni	31.320 Kčs,
v 4. stupni	33.840 Kčs,
v 5. stupni	37.680 Kčs,

v 6. stupni	41.520 Kčs,
v 7. stupni	45.360 Kčs,
v 8. stupni	49.200 Kčs,
v 9. stupni	53.040 Kčs,
v 10. stupni	56.880 Kčs.

(4) Soudcům na služebních místech systemisovaných v první skupině (§ 36) přísluší mimo základní služné ještě funkční služné, které se stanoví v ročních částkách takto:

Stupnice funkčního služného	Systemisovaná místa	Stupeň			
		a	b	c	d
		Kčs			
I.	Předsedové senátů nejvyššího soudu, zastupující předsedy nejvyššího soudu, předsedové senátů nejvyššího správního soudu, zastupující předsedy nejvyššího správního soudu, předsedové sborových soudů druhé stolice	48.000			
II.	Předsedové senátů nejvyššího soudu a jejich náměstkové, předsedové senátů nejvyššího správního soudu a jejich náměstkové, náměstkové předsedů sborových soudů druhé stolice, předsedové krajských soudů v sídle sborových soudů druhé stolice, vyjmajíc krajský soud obchodní v Praze	40.800	44.400		
III.	Ostatní soudci ustanovení u nejvyššího soudu, ostatní soudci ustanovení u nejvyššího správního soudu, předsedové senátů sborových soudů druhé stolice, předsedové ostatních krajských soudů, náměstkové předsedů krajských soudů uvedených v II. stupnici	24.600	28.080	31.560	
IV.	Ostatní soudci ustanovení u sborových soudů druhé stolice, náměstkové předsedů ostatních krajských soudů	18.000	19.560	21.480	23.400
V.	Předsedové senátů krajských soudů, přednostové okresních soudů s více než 4 soudcovskými odděleními	12.000	13.560	15.120	16.680
VI.	Soudci ustanovení u krajských soudů, jimž přísluší hlasovací právo ze zákona, přednostové ostatních okresních soudů	5.400	7.080	8.760	
VII.	Ostatní soudci ustanovení u krajských a okresních soudů	3.000			

(5) Soudcům ustanoveným u nejvyššího soudu a nejvyššího správního soudu v III. stupnici funkčního služného přísluší po třech započítatelných letech ztrávených s funkčním služným stupně c) zvýšení funkčního služného o 3.360 Kčs ročně a po třech započítatelných letech ztrávených s takto zvýšeným funkčním služným další zvýšení funkčního služného o 3.360 Kčs ročně.

(6) Přednostům okresních soudů s více než 8 soudcovskými odděleními a soudcům u sborových soudů I. stolice v V. stupnici funkčního služného, kteří byli pověřeni správou okresního soudu v sídle sborového soudu I. stolice, přísluší, má-li tento okresní soud více než 8 soudcovských oddělení, po dobu výkonu této funkce služební přídavek 4.500 Kčs ročně. Příslužel-li tento přídavek nepřetržitě celkem alespoň po 3 roky, stává se součástí pensijní

základny; jinak jest k jeho započtení do pensijní základny zapotřebí souhlasu ministerstva financí. Toto zvýšení pensijní základny zaniká dosažením služebního místa systemisovaného ve vyšší stupnici funkčního služného.

(7) Služební místa sil v sekretariátě nejvyššího soudu a nejvyššího správního soudu se systemisují ve IV. až VI. stupnici funkčního služného; služební místa vedoucích pomocných sil ustanovených u sborového soudu druhé stolice se systemisují v V. a VI. stupnici funkčního služného; náleží jim příslušné funkční služné podle odstavce 4.“

4. § 41, odst. 1 zní:

„(1) Činovné se vyměří podle skupin míst A, B, C, D (§ 12) a stanoví se v ročních částkách takto:

U soudců	Ve skupině míst			
	A	B	C	D
	Kčs			
s funkčním služným I. stupnice	31.200			
s funkčním služným II. stupnice	30.600			
s funkčním služným III. stupnice	22.800	19.608	16.416	13.224
s funkčním služným IV. stupnice	17.400	14.964	12.528	10.092
s funkčním služným V. stupnice	16.800	14.448	12.096	9.744
s funkčním služným VI. stupnice	15.480	13.320	11.148	8.988
s funkčním služným VII. stupnice	14.280	12.288	10.284	8.292
bez funkčního služného	13.800	11.868	9.936	8.004“

5. § 44 zní:

„(1) Základní služné se zvyšuje postupem do vyšších stupňů. Zvýšení základního služného nastává, jakmile soudce dovrší tři roky započítatelné služební doby se služným bezprostředně předcházejícího stupně.

(2) Funkční služné se zvyšuje postupem do vyšších stupňů funkčního služného. Zvýšení funkčního služného nastává, jakmile soudce dovrší tři roky započítatelné služební doby s funkčním služným bezprostředně předcházejícího stupně této stupnice.

(3) Soudce, který dovrší tři roky započítatelné služební doby s funkčním služným VII. stupnice funkčního služného, postoupí do VI. stupnice funkčního služného (stupně a); soudce, který dovrší tři roky započítatelné služební doby s funkčním služným posledního stupně VI. stupnice funkčního služného, postoupí do V. stupnice funkčního služného

stupně a). O dalším postupu v nových stupních funkčního služného, do nichž soudce postoupil podle ustanovení předchozí věty, platí ustanovení odstavce 2.

(4) Zvýšení základního služného a funkčního služného se provádí z moci úřední.

(5) Při postupu ve funkčním služném podle odstavce 3 se činovné nemění a nenastává změna ve služebním pořadí.“

6. § 46 zní:

„(1) Povýšení soudce na služebním místě systemisovaném v druhé skupině se stane propůjčením služebního místa první skupiny, povýšení soudce na služebním místě systemisovaném v první skupině propůjčením služebního místa systemisovaného ve vyšší stupnici funkčního služného; při tom obdrží soudce počáteční služné příslušné stupnice funkčního služného, pokud mu podle § 44, odst. 3 ne-

přísluší již funkční služné vyššího stupně nebo vyšší stupnice.

(2) Ustanovení § 17, odst. 2 a 3, platí obdobně.“

7. § 53, odst. 2, a pokud jde o Slovensko § 53, odst. 3 ve znění čl. VII zákona ze dne 16. června 1942, č. 113 Sl. z., kterým se uvozuje zákon o organizaci soudů, úřadů veřejné žaloby a soudní správy, zní:

„Služební místa konceptních pragmatikálních úředníků úřadů veřejné žaloby se systemisují takto:

Stupně funkčního služného	Systemisovaná místa
I.	Přednosta generální prokuratury (generálního státního zastupitelství).
II.	Vedoucí náměstkové přednosta generální prokuratury (generálního státního zastupitelství), přednostové státních zastupitelství při sborových soudech druhé stolice.
III.	Ostatní náměstkové přednosta generální prokuratury (generálního státního zastupitelství), náměstkové přednostů státních zastupitelství při sborových soudech druhé stolice, přednostové státních zastupitelství v sídle státních zastupitelství při sborových soudech druhé stolice.
IV.	Přednostové ostatních státních zastupitelství, náměstkové přednostů státních zastupitelství v sídle státních zastupitelství při sborových soudech druhé stolice, ostatní konceptní úředníci ustanovení u státních zastupitelství při sborových soudech druhé stolice.
V.	Náměstkové přednostů ostatních státních zastupitelství.
VI.	Ostatní konceptní úředníci ustanovení u státních zastupitelství.“

§ 2.

(1) Je-li soudce (konceptní úředník úřadu veřejné žaloby) ustanoven v den, kdy tento zákon nabývá účinnosti, na služebním místě, které se podle tohoto zákona zařazuje do vyšší stupnice funkčního služného, nabude práv vyplývajících z tohoto vyššího zařazení teprve propůjčením služebního místa v příslušné vyšší stupnici funkčního služného.

(2) Je-li soudce (konceptní úředník úřadu veřejné žaloby) ustanoven na služebním místě, s nímž jest spojen služební přídavek podle ustanovení § 148 platového zákona, a byl-li mu tento přídavek skutečně přiznán, obdrží ve vyšší stupnici funkčního služného funkční služné, rovnající se součtu dosavadního funkčního služného a příslušného přídavku, a není-li takového funkčního služného, nejbližší vyšší funkční služné. Rovná-li se funkční služné, vyplývající z propůjčení služebního místa ve vyšší stupnici funkčního služného, součtu dosavadního funkčního služného a příslušného služebního přídavku, nebo je-li vyšší, zanikne služební přídavek; jinak přísluší dosavadní služební přídavek v mezích o něm platných předpisů i nadále, a to ve výši příslušného rozdílu.

§ 3.

Soudcům (konceptním pragmatikálním úředníkům úřadů veřejné žaloby), na které se vztahují ustanovení § 44, odst. 3 platového zákona, ve znění článku II, § 1 tohoto zákona, určí se nové funkční služné ode dne počátku účinnosti tohoto zákona podle zásad § 44, odst. 2 a 3 platového zákona, ve znění čl. II, § 1 tohoto zákona, podle celkové předchozí započitatelné služební doby s funkčním služným, pokud z povýšení nevyplývá zařazení výhodnější.

§ 4.

K provedení časového postupu do vyšší stupnice funkčního služného může vláda vydati podrobnější předpisy, zejména pokud jde o otázku, zda a které služební přídavky podle § 148 platového zákona mají zaniknouti.

§ 5.

Po dobu, než budou upraveny zvláštním zákonem jednotné úřední tituly soudců a konceptních úředníků úřadů veřejné žaloby, zůstávají u těch služebních míst, jež byla tímto zákonem zařazena do vyšší stupnice funkčního služného nebo mimo skupinu, v platnosti úřední tituly, dosud spojené s těmito služebními místy. Náměstkům předsedů senátů

nejvyššího soudu, po případě nejvyššího správního soudu, ustanoveným na služebních místech systemisovaných pro tuto funkci, přísluší úřední titul „náměstek senátního presidenta (předsedy) nejvyššího soudu“, po případě „náměstek senátního presidenta (předsedy) nejvyššího správního soudu“.

Čl. III.

§ 1.

Svobodným zaměstnancům přísluší činovné, adjutum, remunerace a denní plat ve stejné výměře jako zaměstnancům ženatým.

§ 2.

Platový přídatek podle dekretu č. 58/1945 Sb., platový přídatek vojenských gázistů podle čl. III, § 2 zákona č. 139/46 Sb., jakož i zvláštní přídatek podle zákona č. 159/1945 Sb., ve znění zákona č. 69/1947 Sb., se vyplácí i po dobu dočasného zbavení úřadu (suspense, zproštění od vykonávání služby), a to v poloviční výměře.

§ 3.

(1) Věková hranice 16 roků v § 1 vládního nařízení č. 388/1941 Sb. a v § 105 platového zákona, ve znění zákona č. 139/1946 Sb., se zvyšuje na 18 roků. Částka 4.800 Kčs v § 1, odst. 1 uvedeného nařízení a v § 105, odst. 2 uvedeného zákona, jakož i částky 4.800 Kčs a 6.000 Kčs v § 2 vládního nařízení ze dne 23. října 1941, č. 11 Sb. z.r. 1942, jímž se v oboru veřejného pensijního zaopatření upravují právní poměry při zaopatřenosti některých poživatelů zaopatřovacích platů, se zvyšují na 7.200 Kčs ročně.

(2) Částka 7.200 Kčs ročně, stanovená v odstavci 1, platí toliko pro děti starší 18 roků: až do dovršeného 18. roku věku považují se děti s hlediska předpisů o výchovném, o příspěvku na výchovu a sirotčí pensii (platů obdobných) za nezaopatřené bez ohledu na vlastní příjem.

§ 4.

(1) Použitelnost ustanovení § 3, odst. 2, § 7, odst. 1, č. III, a § 8, odst. 1 učitelského zákona č. 104/1926 Sb., ve znění novely učitelského zákona č. 16/1944 Sb., pokud stanoví zvláštní sazby pro opatrovatelky, se zrušuje. Pro opatrovatelky platí tam stanovené sazby pro učitelky ručních prací (domácích nauk).

(2) Správcům (správkyním) mateřských škol přísluší pro výměru výslužného započítatelný ředitelský přídatek, který činí:

a) při správě samostatné mateřské školy 1.000 Kčs ročně; tento přídatek se zvyšuje za druhé a každé další oddělení mateřské školy nebo škol, podřízených témuž správci, o 240 Kčs ročně, nejvýše však na 1.960 Kčs ročně;

b) při správě mateřské školy (oddělení) spojené se správou obecné nebo měšťanské školy 240 Kčs ročně za každé oddělení, nejvýše však 1.200 Kčs ročně.

(3) Ředitelský přídatek podle odstavce 2 nesmí s případným ředitelským přídatkem podle ustanovení § 15 učitelského zákona č. 104/1926 Sb., ve znění novely učitelského zákona č. 16/1944 Sb., přesáhnouti nejvyšší výměru tímto ustanovením stanovenou.

§ 5.

Ustanovení § 15, odst. 3, poslední věta platového zákona a § 13, odst. 3, poslední věta vládního nařízení ze dne 5. března 1927, č. 15 Sb., o úpravě platových a některých služebních poměrů zaměstnanců československých státních drah, se zrušuje.

Čl. IV.

§ 1.

Tento zákon platí

a) pro zaměstnance státu a státních nebo státem spravovaných ústavů, podniků, fondů a zařízení, jejichž platové poměry jsou upraveny platovými zákony nebo předpisy podle nich vydanými,

b) pro učitele, na něž se vztahuje učitelský zákon č. 104/1926 Sb.,

c) pro profesory diecézních učilišť theologických (§ 211 platového zákona č. 103/1926 Sb.),

d) pro poživatele odpočívacích (zaopatřovacích) platů vyplácených z prostředků státních nebo z prostředků ústavů, podniků a fondů státních nebo státem spravovaných,

e) přiměřeně pro zaměstnance svazků územní samosprávy, jejichž služební a platové poměry jsou upraveny podle období platového zákona nebo předpisů podle něho vydaných, jakož i — pokud nejde o rozšíření platnosti ustanovení čl. I zák. č. 39/1946 Sb. (čl. I, § 4, odst. 1) — pro poživatele odpočívacích (zaopatřovacích) platů vyplácených z prostředků nucených svazků územních, ústavů, podniků a fondů těchto svazků nebo teniště svazků spravovaných.

§ 2.

Případné přeplatky vzniklé provedením tohoto zákona na služebních nebo odpočivných (zaopatřovacích) příjmech do dne vyhlášení tohoto zákona se promíjejí.

§ 3.

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. ledna 1947 s výjimkou ustanovení čl. I, § 4, které nabývá účinnosti dnem 1. srpna 1945, čl. I, § 5, které nabývá účinnosti dnem 1. ledna 1944 a čl. III, § 3, odst. 1, které nabývá účinnosti dnem 1. prosince 1945; zákon provedou všichni členové vlády.

Dr. Beneš v. r.

Gottwald v. r.

Dr. Zenkl v. r.

Dr. Šrámek v. r.

Ursíny v. r.

Fierlinger v. r.

Široký v. r.

Masaryk v. r.

arm. gen. Svoboda v. r.

Dr. Rípka v. r.

Nosek v. r.

Dr. Dolanský v. r.

Dr. Stránský v. r.

Dr. Drtina v. r.

Kopecký v. r.

Laušman v. r.

Đuriš v. r.

Zmrhal v. r.

Dr. Piefor v. r.

Ing. Kopecký v. r.

Hála v. r.

Dr. Nejedlý v. r.

Dr. Procházka v. r.

Majer v. r.

Dr. Franek v. r.

Dr. Clementis v. r.

Lichner v. r.

145.

Zákon

ze dne 11. července 1947

o organizaci zemědělců republiky
Československé.

Ústavodárné Národní shromáždění republiky Československé usneslo se na tomto zákoně:

Část I.

§ 1.

(1) Za účelem výstavby a povznesení zemědělství a lesnictví a k podpoře a hájení zemědělských a lesnických zájmů se zřizují:

a) Jednotný svaz českých zemědělců se sídlem v Praze pro země Českou a Moravskoslezskou,

b) Jednotný svaz slovenských zemědělců (Jednotný svaz slovenských rolníků) se sídlem v Bratislavě pro Slovensko (dále „Svazy“) a

c) Ústřední rada zemědělců republiky Československé se sídlem v Praze (dále „Rada“).

(2) Rada, Svazy a jejich okresní a místní sdružení (§ 4) jsou samosprávnými korporacemi veřejného práva a mohou nabývatí práv a se zavazovati. Rada podléhá prostřednictvím ministra zemědělství dozoru vlády; Svaz uvedený v odstavci 1, písm. a) podléhá dozoru ministra zemědělství, Svaz uvedený v odstavci 1, písm. b) dozoru ministra zemědělství vykonávanému zásadně prostřednictvím pověřence zemědělství a pozemkové reformy.

§ 2.

(1) Úkolem Svazů jest sdružení zemědělců slovanských národností československé státní příslušnosti a podporovati je za účelem zvelebení zemědělské a lesní výroby a povznesení hospodářské, sociální a kulturní úrovně venkova. Náleží jim bez újmy ustanovení § 13, odst. 2 zejména:

a) řídití organizaci odborového zemědělského hnutí,

b) zvelebovati zemědělskou a lesní výrobu,

c) pečovati, aby zemědělci byla zajištěna spravedlivá odměna za jeho práci, zejména při zpeněžování jeho výrobků,

d) starati se o kulturní život zemědělců,

e) pečovati, aby zemědělcům byla zabezpečena účast v budování a správě hospodářských, kulturních a sociálních zařízení pro zemědělce, zejména též v budování a ve správě zemědělského průmyslu a obchodu se zemědělskými výrobky a taková zařízení budovati a spravovati,

f) vésti v patrnosti přehled o celkovém stavu potřeb zemědělců a pečovati o jejich uspokojení a spolupůsobiti při tvorbě cen,

g) činiti opatření na podporu zemědělců postižených živelnými pohromami,

h) sjednávati v zastoupení zemědělců závazné pracovní a mzdové dohody v zemědělství a lesnictví.

(2) Svazy jsou jednotnými zájmovými organizacemi zemědělců, zastupují výlučně jejich zájmy a podávají prostřednictvím Rady návrhy a posudky ve věcech týkajících se zemědělství a lesnictví zákonodárným sborům, vládě a příslušným úřadům. V zásadních otázkách, týkajících se zemědělství a lesnictví, jsou úřady

povinny slyšetí Svazy a přihlížeti k jejich vyjádření a návrhům.

(3) Ministr zemědělství může v dohodě a příslušnými ministry, po případě s předsedou nejvyššího úřadu cenového, na Slovensku též po vyjádření příslušných pověřenců, přenést na Svazy úkoly veřejného zájmu; do šesti měsíců od účinnosti tohoto zákona přenesou ministři zemědělství zejména některé úkoly, jež souvisí se zajištěním, podporováním a zvelebováním zemědělské a lesní výroby. Stane se tak vyhláškou ve Sbírce zákonů a nařízení.

(4) K provádění vlastních úkolů (odstavec 1 a 2) mohou Svazy ukládati povinnosti svým členům a v oboru přenesené působnosti (odstavec 3) i nečlenům.

§ 3.

(1) Členy Svazů jsou:

a) vlastníci (spoluvlastníci), pachtýři a jiní uživatelé zemědělské nebo lesní půdy, ze které se platí pozemková daň — kromě zahrádek a zahrádkových kolonií — o výměře 1 ha a výše, pokud jsou starší 18 roků a na půdě sami hospodaří, a

b) zemědělské, chmelařské, vinařské, lnářské, zemědělsko-osvětové, zemědělsko-zahradnické a zahrádkářské, lesnické, myslivecké, šlechtitelské a chovatelské organizace a jiná podobná zařízení, dále bez újmy jejich povinného členství v revísních svazech a hospodářských organizacích ústředí zemědělských a lesních družstev a jejich ústřední organizace, ve všech těchto případech jen jako samostatné právnické osoby, nikoliv však jejich nižší organizační složky a členové, pokud se tyto nestali již členy podle ustanovení písm. a) nebo podle odstavce 2. Dále jsou členy Svazů: stát, svazky územní samosprávy, jiné právnické osoby a nadace, které hospodaří na vlastní účet na zemědělském nebo lesním majetku.

(2) Členy Svazů mohou se státi:

a) rodinní příslušníci osob uvedených v odstavci 1, písm. a) a vlastníci (spoluvlastníci), pachtýři a jiní uživatelé zemědělské a lesní půdy, pokud hospodaří na půdě o výměře menší než 1 ha a jsou starší 18 roků. Členství těchto osob jest podmíněno převážnou činností na zemědělské nebo lesní půdě;

b) učitelé a profesori zemědělských a lesnických škol a odborní zemědělští a lesní zaměstnanci.

(3) Členové Svazů jsou zároveň členy jejich složek (§ 4), pokud nebude stanoveno jinak.

§ 4.

(1) Svazy se člení na:

- a) místní sdružení a
- b) okresní sdružení.

(2) V každé obci se zřídí místní sdružení; vyžadují-li toho okolnosti, může býti se souhlasem předsednictva příslušného Svazu zřízeno pro několik obcí jedno místní sdružení. Okresní sdružení se zřídí zpravidla v každém soudním, po případě správním okrese.

(3) Sdružení v předchozím odstavci uvedená mohou samostatně nabývatí práv a se zavazovatí; pokud však jednotlivé finanční opatření přesahuje rámec obvyklého hospodaření, jest třeba k němu souhlasu předsednictva příslušného Svazu.

(4) Pro jednotlivé výrobní oblasti a pro jednotlivá výrobní odvětví mohou Svazy zřizovatí oblastní sdružení; tato sdružení nemají však způsobilost k právům. K hájení zvláštních zájmů lesního hospodářství zřídí Svazy oblastní sdružení lesnická.

§ 5.

(1) Orgány Svazů a jejich složek jsou:

1. Orgány místních sdružení:

- a) valná hromada,
- b) místní výbor, který se skládá z předsedy, místopředsedy a ze šesti dalších členů vesměs volených (§ 6),
- c) místní důvěrník jednotlivých výrobních odvětví (řepařů, majitelů lesů, chmelařů, vinníků, bramborařů, lnářů, chovatelů koní, skotu, vepřového bravu a pod.), místní důvěrnice zemědělských žen a místní důvěrník zemědělské mládeže.

2. Orgány okresních sdružení:

a) okresní sjezd, který se skládá z volených delegátů místních sdružení, jimiž jsou členové výboru místního sdružení z příslušného obvodu,

b) okresní výbor, který se skládá z předsedy, místopředsedy a dalších deseti členů, kteří jsou voleni (§ 6), a z předsedů okresních odborů jednotlivých výrobních odvětví, kteří mají pouze hlas poradní; vedoucí úředník úřadovny okresního sdružení (sekretariátu) jest členem okresního výboru s hlasem poradním;

c) okresní odbory jednotlivých výrobních odvětví, které se skládají z důvěrníků místních sdružení, okresní odbory žen, které se skládají z místních důvěrnice žen, a okresní odbory mládeže, které se skládají z místních důvěrníků mládeže.

3. Orgány Svazů:

a) ústřední sjezd, který se skládá z volených delegátů okresních sdružení;

b) ústřední výbor, který se skládá ze šedesáti volených členů, dále z předsedů ústředních odborů a z předsedů přičleněných [§ 11, písm. a)] organizací, kteří mají pouze hlas poradní. Zvolení členové ústředního výboru zvolí ze svého středu předsednictvo;

c) předsednictvo, které se skládá z předsedy, dvou místopředsedů, generálního tajemníka a čtyř dalších členů;

d) ústřední odbory jednotlivých výrobních odvětví, které se skládají z předsedů a místopředsedů příslušných oblastních sdružení zřízených pro jednotlivá výrobní odvětví (§ 4, odst. 4).

(2) K hájení zájmů lesního hospodářství povolají předsednictva Svazů a ústřední výbory po návrhu ústředních lesnických organizací členy z řad lesních odborníků tak, aby jednotlivé složky lesní držby byly zastoupeny, a to

- a) do předsednictva Svazu — jednoho člena,
- b) do ústředního výboru — deset členů.

§ 6.

(1) Volby orgánů Svazů se provádějí takto:
I. Volby místních sdružení.

1. Výbor místního sdružení Svazu předkládá valné hromadě společnou kandidátní listinu pro volby členů výboru místního sdružení. Nedojde-li k dohodě ve výboru místního sdružení o kandidátní listině, připraví ji návrhová komise, kterou zvolí valná hromada. Vysloví-li se proti společné kandidátní listině $\frac{1}{5}$ přítomných členů valné hromady, je kandidátní listina zamítnuta.

2. Po zamítnutí společné kandidátní listiny vypíše do 14 dnů předseda místního sdružení Svazu volby na podkladě kandidátních listin sestavených stranami zastoupenými v Národním shromáždění podle zásad všeobecného, rovného, přímého a tajného práva hlasovacího a podle zásady poměrného zastoupení.

3. První volby provede přípravný výbor.

II. Volby okresních výborů a ústředních výborů Svazů.

Volby výborů okresních sdružení a ústředních výborů Svazů provádějí se rovněž podle zásad přímého, tajného a rovného hlasovacího práva a podle zásady poměrného zastoupení. Kandidátní listina pro volby do těchto orgánů může být podána pouze politickými stranami zastoupenými v Národním shromáždění. Volby

orgánů okresních sdružení a orgánů Svazů provedou se současně.

(2) Funkční období orgánů místních sdružení, okresních sdružení a orgánů Svazů je tříleté.

(3) Aktivní právo volební mají osoby, které dokonaly 18. rok, pasivní právo osoby, které dokonaly 21. rok. Podmínky práva volebního, volitelnosti, volebního řízení, volby orgánů Svazů a jeho složek, jakož i místních důvěrníků, okresních a ústředních odborů Svazů upravují se bližšími předpisy (§ 7).

§ 7.

(1) Ministr zemědělství vydá v dohodě s ministrem vnitra po návrhu příslušných pověřenců se schválením vlády prováděcí předpisy o volbách orgánů Svazů a jejich složek a vyhlásí je v Úředním listě a v Úředním věstníku. Návrh prováděcích předpisů bude ministrem zemědělství předložen vládě ke schválení do šesti měsíců od počátečního dne účinnosti tohoto zákona.

(2) Stanovy Svazů a jednací řády a jejich změny, přijaté sjezdy, předloží vládě ke schválení ministr zemědělství a vyhlásí je v Úředním listě a v Úředním věstníku.

(3) Až do provedení voleb orgánů Svazů a jejich složek zastupují Svazy a jejich složky a vykonávají správu jejich věcí Přípravné výbory Svazů jmenované ministrem zemědělství a to pokud jde o jednotný svaz slovenstycen zemědělců na návrh pověřence zemědělství a pozemkové reformy po návrhu politických stran zastoupených v Národním shromáždění. V přípravných výborech Svazů budou zastoupeni též lesní odborníci.

§ 8.

Pro obstarávání odborné a zvelebovací činnosti Jednotného svazu českých zemědělců zřizují se úřadovny pro zemi Českou se sídlem v Praze a pro zemi Moravskoslezskou se sídlem v Brně. Dozor nad prováděním těchto úkolů vykonávají členové ústředního výboru dotyčné země. Podrobnosti o organizaci a působnosti úřadoven určí stanovy a jednací řád.

§ 9.

(1) Předsednictva Svazů ustanovují ve veřejnoprávním nebo soukromoprávním služebním poměru, povyšují a propouštějí zaměstnance Svazů a jejich složek v rámci systemizace služebních míst, schválené ministerstvem zemědělství v dohodě s ministerstvem financí.

(2) Pokud nebude schválena systemisace služebních míst podle odstavce 1, jest třeba k ustanovení a povýšení zaměstnanců souhlasu ministerstev zemědělství, vnitra a financí.

(3) Služební a platové poměry těchto zaměstnanců (odstavec 1) se upraví služebním a platovým řádem, který vyžaduje souhlasu ministerstev zemědělství, vnitra, sociální péče a financí.

(4) Na zaměstnance podniků Svazů se vztahují platové předpisy platné pro příslušnou skupinu zaměstnaneckou.

(5) Schválení, po případě souhlas, podle odstavců 1 až 3 udělují příslušná ministerstva, jde-li o Jednotný svaz slovenských zemědělců, po vyjádření příslušných pověřenců.

§ 10.

(1) Správní náklady Svazů a jejich složek hradí se členskými příspěvky které stanoví ústřední vyoor příslušného Svazu, všeobecnými zemědělskými příspěvky, zvláštními příspěvky, příspěvkem státu a jinými příjmy (dary a pod.).

(2) Výši všeobecných zemědělských příspěvků stanoví ministerstvo zemědělství v dohodě s ministerstvem financí a nejvyšším úřadem cenovým po slyšení ústředních výborů Svazů; vybírají se jako přírážky k dani pozemkové. Pro vyměřování, předpisování, vybírání a vymáhání těchto přírážek platí přiměřené všeobecné ustanovení o pozemkové dani a o přírážkách k dani pozemkové s výjimkou ustanovení o obecních přírážkách. Všeobecné zemědělské příspěvky mohou být vybírány také od poplatníků daně pozemkové, kteří nejsou členy Svazů.

(3) Výši zvláštních příspěvků, které se vybírají za odbornou činnost Svazů, ze které určitá odvětví zemědělské výroby mají zvláštní prospěch, stanoví předsednictva Svazů se schválením příslušných ústředních úřadů.

(4) Příspěvky, které nejsou vybírány jako přírážky k pozemkové dani, se vybírají přímo a mohou být vymáhány politickou exekucí na podkladě výkazu nedoplatků potvrzeného Svazem.

(5) Rozpočty Svazů vyžadují souhlasu ministra zemědělství a ministra financí.

(6) Svazy vydají příspěvkové řády, které vyžadují schválení ministrů zemědělství a financí a předsedy nejvyššího úřadu cenového; vyhlásí je ministr zemědělství v Úředním listě a v Úředním věstníku.

(7) V případech uvedených v odstavcích 3, 5 a 6 jest postupovati, pokud jde o Jednotný svaz slovenských zemědělců, po vyjádření příslušných pověřenců.

§ 11.

Na návrh Svazů může vláda po návrhu ministra vnitra učiněném v dohodě s ministrem zemědělství, na Slovensku též po vyjádření příslušných pověřenců, po dobu dvou let od počátku účinnosti tohoto zákona, pokud jde o organizace a zařízení vzniklé před jeho účinností:

a) včleniti nebo přičleniti dosavadní zemědělské, zemědělsko-osvětové, zemědělsko-zahradnické, zahrádkářské, lesnické, myslivecké, šlechtitelské a chovatelské organizace a zařízení do příslušných Svazů,

b) zrušiti zemědělské nebo lesnické organizace nebo zařízení nebo je sloučiti nebo nově zříditi,

e) při včlenění nebo zrušení organizací a zařízení určit, že jejich jmění přechází na příslušný Svaz jako jmění účelové, nebo že po uspokojení nebo zajištění věřitelů splývá se jměním příslušného Svazu.

§ 12.

(1) Ke zřízení nových organizací zemědělských a lesnických výrobních družstev zemědělských a lesních a jiných organizací (§ 3, odst. 1, písm. b), jež výhradně nebo převážně mají sloužiti zájmům zemědělství nebo lesnictví, jest třeba vedle jinak předepsaného povolení též souhlasu ministra zemědělství (na Slovensku pověřence zemědělství a pozemkové reformy) a Svazů. Souhlas se nevyžaduje, jde-li o přeměnu podniků, uvedených v § 1, odst. 3, písm. b) dekretu presidenta republiky ze dne 24. října 1945, č. 101 Sb., o znárodnění některých podniků průmyslu potravinářského, na družstva. Předpisy spolkového zákona zůstávají jinak nedotčeny.

(2) Výrobními zemědělskými a lesními družstvy rozumějí se podle tohoto zákona družstva, jejichž předmětem podnikání jest obhospodařování zemědělské nebo lesní půdy.

§ 13.

(1) Svaz zemědělství a lesnictví pro Čechy a Moravu v Praze a Rolnická komora v Bratislavě se zrušují.

(2) Dnem počátku účinnosti tohoto zákona přejde na příslušný Svaz dosavadní působ-

nost, jakož i jmění včetně všech práv a závazků Svazu zemědělství a lesnictví pro Čechy a Moravu v Praze a Rolnické komory v Bratislavě. Za účelem sjednocení působnosti Jednotného svazu českých zemědělců s působností Jednotného svazu slovenských zemědělců stanoví vláda na návrh ministra zemědělství po vyjádření pověřence zemědělství a pozemkové reformy nařízením, která část působnosti Jednotného svazu slovenských zemědělců se přenáší na veřejné úřady. Opatření učiněná Přípravnými výbory Svazů před účinností tohoto zákona jest posuzovati jako by se stala podle tohoto zákona.

(3) Jména, jež náleželo německým, maďarským nebo fašistickým organizacím a zařízením hájícím zájmy zemědělců a sledujícím úkoly, k nimž jsou povolány Svazy, přechází na příslušný Svaz, jako jeho jmění.

(4) Pokud nebyla skončena likvidace zemědělských a lesnických organizací a zařízení, které byly Svazem zemědělství a lesnictví pro Čechy a Moravu v Praze nebo Rolnickou komorou v Bratislavě zrušeny, nebo včleněny před účinností tohoto zákona, skončí tuto likvidaci příslušný Svaz podle směrnic, které vydá na jeho návrh ministr zemědělství, na Slovensku po návrhu pověřence zemědělství a pozemkové reformy.

Č á s t II.

§ 14.

Rada (§ 1, odst. 1) jest vrcholnou zájmovou organizací zemědělců republiky Československé. V ní se sdružují Jednotný svaz českých zemědělců v Praze a Jednotný svaz slovenských zemědělců v Bratislavě.

§ 15.

Úkolem Rady jest uváděti činnost sdružených Svazů v soulad, zejména:

1. podporovati československé zemědělce při výstavbě zemědělství a lesnictví podporovati a hájiti jejich společné zájmy za účelem zvelebení zemědělské a lesní výroby a pečovati o povznesení jejich hospodářské, sociální a kulturní úrovně,

2. býti poradním orgánem vlády ve všech věcech týkajících se československého zemědělství a lesnictví,

3. zastupovati a hájiti před úřady zájmy československého zemědělství a lesnictví ve

společných otázkách a účastniti se hájení zájmů československého zemědělství a lesnictví v mezinárodních stycích.

§ 16.

(1) Na stanovách Rady, které podrobně určí její složení — též se zřetelem na zvláštní zájmy lesnictví — a její organizaci, úkoly, práva a povinnosti, se usnese první sjezd Rady. Na tento sjezd, který také zvolí statutární orgány Rady, vyšle ze zvolených členů ústředního výboru Jednotný svaz českých zemědělců v Praze a Jednotný svaz slovenských zemědělců v Bratislavě celkem sedmdesát pět zástupců v poměru podle počtu organizovaných členů; mimo tyto zástupce vyšle Jednotný svaz českých zemědělců osm a Jednotný svaz slovenských zemědělců čtyry lesní odborníky z přibraných členů ústředního výboru (§ 5, odst. 2) Ke schválení stanov a jejich změn jest zapotřebí souhlasu dvou třetinové většiny, jednak Jednotného svazu českých zemědělců, jednak zástupců Jednotného svazu slovenských zemědělců.

(2) Stanovy Rady a její změny předloží vládě ke schválení ministr zemědělství a vyhlásí je v Úředním listě republiky Československé.

(3) Náklady spojené s činností Rady uhradí Jednotný svaz českých zemědělců a Jednotný svaz slovenských zemědělců poměrně podle počtu organizovaných členů.

§ 17.

(1) Až do konečné úpravy (§ 16, odst. 1 a 2) zastupuje Radu a vykonává správu jejích věcí zatímní představenstvo, sestávající z osmi členů Přípravného výboru Jednotného svazu českých zemědělců v Praze včetně dvou členů lesních odborníků a z čtyř členů Přípravného výboru Jednotného svazu slovenských zemědělců v Bratislavě včetně jednoho člena lesního odborníka, které jmenuje ministr zemědělství na návrh Přípravných výborů Svazů. K usnesení jest třeba většiny jak českých tak i slovenských členů zatímního představenstva.

(2) Zatímnímu představenstvu přísluší činiti všechna opatření, jichž je třeba k plnění úkolů Rady podle tohoto zákona (§§ 15 a 16).

(3) Ministr zemědělství svolá první schůzi zatímního představenstva Rady, aby se ustavilo a dalo si jednacím řád.

Část III.

§ 18.

Úřady, soudy, nositelé pojištění, veřejné instituce a korporace jsou povinny podporovati Radu a Svazy při plnění jejich úkolů, slyšeti je ve všech otázkách, týkajících se zemědělství, lesnictví a zemědělců, a podávati jim bezplatné zprávy, nezbytně nutné pro jejich činnost, pokud to není zákonem nebo z jiných důležitých důvodů vyloučeno.

§ 19.

(1) V mezích své veřejnoprávní působnosti jsou Rada a Svazy a jejich složky osvobozeny od zvláštní daně výdělkové a poplatků, jakož i od dávek za úřední úkony ve věcech správních a jiných veřejných dávek.

(2) Movité jmění Rady a Svazů a jejich složek je osvobozeno od poplatkového ekvivalentu. Nemovité jmění podléhá, pokud jde o poplatkový ekvivalent, sazbě 0,3%, a to od prvního dne kalendářního čtvrtletí po počátečním dni účinnosti tohoto zákona. Až do té doby platí Rada a Svazy poplatkový ekvivalent ze jmění, jež mají v držbě, ve výši dosud stanovené. Neuplynulo-li od poplatného nabytí nemovitosti podmětem, jehož jmění přechází na Svazy, deset let, platí ustanovení § 8, věty druhé zákona ze dne 8. dubna 1938, č. 76 Sb., o poplatkovém ekvivalentu.

§ 20.

Za újmy, které by případně vznikly provedením tohoto zákona (§ 11), neposkytuje se náhrada.

§ 21.

Právní jednání a úřední úkony nutné k provedení tohoto zákona jsou osvobozeny od daní, poplatků a veřejných dávek.

§ 22.

Kdo vědomě nebo z hrubé nedbalosti nesplní povinnost uloženou mu podle § 2, odst. 4, bude potrestán, nejde-li o čin přísněji trestný, okresním národním výborem pro správní přestupek pokutou do 5.000 Kčs nebo vězením do 14 dnů. Ukládá-li se pokuta, buď pro případ její nedobytnosti zároveň vyměřen náhradní trest vězení podle míry zavinění až do 14 dnů.

§ 23.

Zemědělstvím podle tohoto zákona se rozumí také lesnictví a zemědělcem také majitel lesa.

§ 24.

(1) Použitelnost vládního nařízení ze dne 22. srpna 1942, č. 294 Sb., o organizaci zemědělství a lesnictví v Čechách a na Moravě, jakož i předpisů podle něho vydaných, se zrušuje.

(2) Ustanovení zákona ze dne 2. června 1942, č. 130 Sl. z., o Rolnické komoře, a vládního nařízení ze dne 11. září 1942, č. 194 Sl. z., kterým se provádí § 8, odst. 2 zákona o Rolnické komoře, se zrušují, pokud odporují ustanovením tohoto zákona.

(3) Zaměstnanci Svazu zemědělství a lesnictví pro Čechy a Moravu a zaměstnanci Rolnické komory stávají se počátečním dnem účinnosti tohoto zákona zaměstnanci příslušného Svazu. Úprava jejich služebního poměru bude provedena služebním a platovým řádem (§ 9, odst. 3).

§ 25.

Tento zákon nabývá účinnosti dnem po vyhlášení; provede jej ministr zemědělství v dohodě se zúčastněnými ministry.

Dr. Beneš v. r.

Gottwald v. r.

Đuriš v. r.

146.

Zákon

ze dne 11. července 1947

o úpravě některých poměrů v průmyslu cukrovarském.

Ústavodárné Národní shromáždění republiky Československé usneslo se na tomto zákoně:

Oddíl I.

§ 1.

Věcný dosah zákona.

(1) Tento zákon se týká akciových společností provozujících podnik cukrovarský, na něž se nevztahují ustanovení dekretu presidenta republiky ze dne 24. října 1945, č. 101 Sb., o znárodnění některých podniků průmyslu potravinářského (dále jen „společnost“).

(2) Vláda určí nařízením, na které společnosti se vztahuje tento zákon.

§ 2.

Cukrovarská družstva.

Podniky akciových společností zmíněných v § 1 budou provozovány cukrovarskými družstvy (dále jen „družstvo“). Zásadně jest zříditi k provozu každého cukrovarského podniku samostatné družstvo. Výjimky z tohoto pravidla může povolit vláda zejména tam, kde podniky společností byly dosud při svém provozu v tak úzké souvislosti, že tvoří hospodářský celek.

Právní poměry družstva.

§ 3.

(1) Členy družstva mohou se státi pěstitele řepy, stálí zaměstnanci cukrovaru a stát. Společenstevní smlouva (stanovy) určí, kdo je pěstitelem řepy a stálým zaměstnancem cukrovaru. Pěstitelé řepy a stálí zaměstnanci cukrovaru mají právní nárok, aby byli přijati za členy družstva.

(2) Orgány družstva jsou valné shromáždění, představenstvo a dozorčí rada. Představenstvo a dozorčí rada družstva se skládají ze 4 členů družstva z řad pěstitelů řepy, ze 2 členů družstva z řad stálých zaměstnanců za každý cukrovar zařazený v případném družstevním celku a z jednoho člena jako zástupce státu. Členy představenstva a dozorčí rady z řad pěstitelů řepy a z řad zaměstnanců volí ze svého středu každá skupina členů družstva na valném shromáždění odděleně. Zástupce státu jmenuje a odvolává vláda. Nebude-li nejpozději v den, kdy se koná volba členů představenstva (dozorčí rady), jmenován zástupce státu, jsou představenstvo, po případě dozorčí rada, schopny se usnášeti i bez jeho účasti, a to až do dne následujícího po dni, kdy bylo družstvo o jeho jmenování vyrozuměno. Stejným způsobem, jako členové představenstva (dozorčí rady), se ustanovují jejich náhradníci. Každému členu družstva přísluší při hlasování na valné hromadě pouze jeden hlas bez ohledu na počet závodních podílů, které vlastní.

§ 4.

Pokud tento zákon nestanoví jinak, řídí se právní poměry družstva ustanoveními zákona ze dne 9. dubna 1873, č. 73 ř. z., o výdělkovcích a hospodářských společnostech, na Slovensku předpisy §§ 223—257 zák. čl. XXXVII/1875, o obchodním zákonu, ve znění předpisů je měnicích a doplňujících, a předpisy je provádějícími.

§ 5.

Vznik družstva.

(1) Ministr výživy, na Slovensku pověřenec výživy, pověří při každé cukrovarské společnosti dotčené v § 1 funkcí zakladatelů družstva sbor zakladatelů družstva složený z 6 zemědělců, především z řad funkcionářů stávající společnosti a dvou zaměstnanců splňujících podmínky pro členství v družstvu (dále jen „sbor zakladatelů“). Členové sboru zakladatelů budou jmenováni paritně po návrhu stran Národní fronty. Při jednání a usnášení sboru zakladatelů jest se řídití zásadami platnými pro orgán zastupující společnost navenek. Sbor zakladatelů provede přípravné práce pro vznik družstva a vede jeho věci až do dne zápisu jeho představenstva do rejstříku.

(2) Sbor zakladatelů pořídí co nejrychleji seznam pěstitelů řepy a zaměstnanců, kteří se mohou státi členy družstva podle § 3. Tento seznam se v podniku veřejně vyloží k nahlédnutí po dobu 14 dnů a vyložení seznamu se vyhlásí způsobem v místě obvyklým s upozorněním, že po dobu vyložení seznamu možno uplatňovati námitky proti němu nebo žádati o jeho doplnění. O podaných námitkách a žádostech za doplnění seznamu, jimž sbor zakladatelů nevyhověl, rozhoduje s konečnou platností ministerstvo výživy, na Slovensku pověřenectvo výživy.

(3) Sbor zakladatelů vypracuje návrh společenstevní smlouvy (stanovy) pro ustavující valné shromáždění družstva. Na ustavující valné shromáždění buď teč pozvání pěstitelé řepy a zaměstnanců zapsaní v seznamu podle odstavce 2 s upozorněním, že na ustavujícím valném shromáždění mohou hlasovati, přihlásí-li se nejpozději 14 dní před konáním ustavujícího valného shromáždění za členy družstva a splní-li nejpozději tohoto dne povinnosti s členskou přihláškou spojené. Ustavující valné shromáždění se usnese na společenstevní smlouvě (stanovách) a zvolí členy představenstva a dozorčí rady. Společenstevní smlouva (stanovy) vyžaduje ke své platnosti schválení ministerstva výživy, na Slovensku pověřenectva výživy podle směrnic ministerstva výživy.

(4) Sbor zakladatelů opoví usnesení učiněné podle předchozího odstavce k zápisu do společenstevního, na Slovensku do obchodního rejstříku soudu příslušného podle sídla družstva. Soud při rozhodování o zápisu zkoumá, pokud jde o obsah společenstevní smlouvy (stanov), jen, zda došlo k platnému usnesení o smlouvě (stanovách) a zda smlouva (stanovy) byla schválena podle předchozího odstavce.

Převod podniku na družstvo.

§ 6.

(1) Dnem zápisu družstva do rejstříku přechází úhrn práv a závazků dotčené společnosti, jež byla označena ve výměru o jmenování sboru zakladatelů družstva, na družstvo jimi založené. V případě, že společnost má několik podniků a že se založí více než jedno družstvo, přebírají všechna takto založená družstva rukou společnou a nerozdílnou práva a závazky společnosti dnem zápisu nejpozději vzniklého družstva do rejstříku. Do jednoho roku ode dne převzetí jsou povinna tato družstva provést rozdělení převzatých práv a závazků mezi sebou. Rozdělení schvaluje ministr výživy, na Slovensku pověřenec výživy. Nedojde-li k dohodě a jejímu schválení, provede rozdělení ministr výživy v dohodě s ministry financí a zemědělství správním opatřením. Schválení, po případě rozdělení podle předcházející věty, vyhlásí ministr výživy v Úředním listě republiky Československé. Dnem tohoto vyhlášení omezují se práva a závazky, přešlé podle věty první na družstvo, u jednotlivých družstev na míru odpovídající provedenému rozdělení.

(2) Podkladem pro zjištění nároků akcionářů společnosti na poměrný podíl na jmění společnosti je částka akciového kapitálu společnosti zvýšená o poměrný podíl na zdaněných rezervních fondech (bilančních položkách majících povahu rezervního fondu) nebo snižená o poměrný podíl na bilanční ztrátě ke dni vzniku družstva. Tyto nároky akcionářů budou, pokud se akcionáři stanou členy družstva, zúčtovány s jejich souhlasem na závodní podíly družstva. Nároky akcionářů, pokud nebudou takto uspokojeny, budou vypořádány poskytnutím cenných papírů, které vydá Fond znárodněného hospodářství zřízený podle § 9 dekretu presidenta republiky ze dne 24. října 1945, č. 100 Sb., o znárodnění dolů a některých průmyslových podniků. Hodnota takto vydaných cenných papírů tvoří závazek družstva vůči tomuto Fondu. Vláda určí nařízením způsob, jak družstvo splní svůj závazek podle předcházející věty

(3) Podkladem pro zjištění nároků akcionářů na poměrný podíl na jmění společnosti buď na místo podkladu podle odstavce 2, věty první, částka skutečně a prokazatelně vynaložených nákladů na nabytí akcií do vlastnictví, pokud tyto byly nabyty po 1. lednu 1938, jestliže tento způsob vypořádání s akcionáři jest pro družstvo výhodnější. Vláda stanoví nařízením, kdy jest dán tento případ.

§ 7.

(1) Dokud nebylo zřízeno družstvo, je orgán, který dosud zastupoval společnost navenek, povinen vésti správu a věci společnosti s péčí řádného hospodáře. Odpovídá za škodu, kterou způsobil svým zaviněním. Je-li správou a vedením věcí pověřeno několik osob, odpovídají za zaviněnou škodu rukou společnou a nerozdílnou.

(2) Družstvo se může domáhati zrušení nebo přiměřené úpravy závazků společnosti, které přešly na družstvo, pokud jsou hospodářsky neodůvodněné, zejména závazků ze služebních smluv zaručujících nepřiměřeně vysoké platy, zaopatřovací požitky, odbytné a pod. Nedojde-li k dohodě, jest ve věcech, uvedených v tomto odstavci výlučně příslušný k rozhodování rozhodčí soud, zřízený podle ustanovení zákona ze dne 21. listopadu 1946, č. 228 Sb., o rozhodčích soudech pro úpravu některých závazků národních podniků; kde je v zákoně č. 228/1946 Sb. řeč o národním podniku, rozumí se tím pro obor tohoto zákona družstvo.

(3) Družstvo může odporovati právním jednáním společnosti, ke kterým došlo po dni 27. října 1945 v úmyslu zavléci v cizí prospěch majetkové hodnoty společnosti. Ustanovení odpůřčího řádu vydaného zákonem ze dne 27. března 1931, č. 64 Sb., kterým se vydávají řády konkursní, vyrovnací a odpůřčí, platí přiměřeně.

(4) Práv uvedených v odstavcích 2 a 3 může použít družstvo do jednoho roku ode dne svého vzniku.

(5) Společnost se nemůže platně usnésti na svém zrušení, nebude-li k tomu dán souhlas ministra výživy, na Slovensku pověřence výživy. Společnost zaniká dnem vzniku družstva bez likvidace; u společností, jejichž podniky přešly na více než jedno družstvo (§ 6, odst. 1, věta druhá), zaniká společnost dnem, kdy vzniklo poslední družstvo z družstev zřízených k převzetí podniků této společnosti. Výmaz provede rejstříkový soud z úřední moci.

§ 8.

Poplatková osvobození.

(1) Založení družstva, jakož i převod práv a závazků společnosti na družstvo jsou osvobozeny od poplatků. Podání a úřední úkony k tomu potřebné jsou osvobozeny od poplatků a dávek za úřední úkony ve věcech správních.

(2) Od poplatků a dávek za úřední úkony ve věcech správních jsou osvobozeny též převody majetku uskutečněné do dvou let od vyhlášení tohoto zákona mezi družstvy, pokud se při tom

úhrnná hodnota závodních podílů u jednoho družstva snižuje a u druhého zvyšuje úměrně k hodnotě převedeného majetku.

(3) Družstva jsou povinna platiti poplatkový ekvivalent podle § 1, odst. 3 zákona ze dne 8. dubna 1938, č. 76 Sb., o poplatkovém ekvivalentu, a to ze jmění nabytého při založení od prvního dne kalendářního čtvrtletí následujícího po zápisu do rejstříku a ze jmění nabytého podle odstavce 2 od prvního dne kalendářního čtvrtletí následujícího po nabytí tohoto jmění.

Oddíl II.

Organisace cukrovarského průmyslu.

§ 9.

(1) Zřizuje se Ústředí cukrovarského průmyslu k zajištění jednotného řízení a obstarávání věcí cukrovarského průmyslu (dále jen „Ústředí“). Členy Ústředí jsou národní podniky cukrovarské a družstva. Ústředí je způsobilé samostatně nabývatí práv a zavazovatí se.

(2) Ústředí spravuje představenstvo, v němž jsou zastoupeny národní podniky a družstva v takovém poměru, že na tři zástupce národních podniků připadají vždy dva zástupci družstev. Počet členů představenstva a jejich náhradníků stanoví vláda. Členové představenstva (náhradníci) ústředního orgánu, zřízeného podle § 16 dekretu č. 101/1945 Sb. pro národní podniky cukrovarské jsou členy (náhradníky) představenstva Ústředí za tyto národní podniky. Členy představenstva (náhradníky) zastupující družstva volí prostou většinou družstva na společné schůzi členů představenstev družstev, kterou svolává a řídí zástupce státu, jmenovaný ministrem výživy

(3) Představenstvo jedná o společných věcech cukrovarského průmyslu na společné schůzi členů zastupujících národní podniky i družstva. K platnosti usnesení ve věcech uvedených v předcházející větě se vyžaduje dvoutřetinová většina přítomných a k hlasování oprávněných členů představenstva. Ve věcech, jejichž obstarávání náleží do působnosti celostátního ústředního orgánu zřízeného podle § 16 dekretu č. 101/1945 Sb., pokud nejde zároveň o věci uvedené v předcházející větě, jedná představenstvo ve sboru složeném jen z členů zastupujících národní podniky. Ve věcech, které se svou povahou týkají jen družstev, jedná představenstvo ve sboru složeném jen z členů volených družstvy

(4) Schůzi představenstva, v níž se jedná o společných věcech cukrovarského průmyslu (odstavec 3, věta první), svolává a řídí předseda Ústředí jmenovaný vládou; vláda jmenuje dále potřebný počet místopředsedů Ústředí a určí, v jakém pořadí zastupují předsedu v jeho funkci. Schůzi sboru členů představenstva pro věci národních podniků (odstavec 3, věta třetí) svolává a řídí ústřední ředitel, jmenovaný podle ustanovení § 19, odst. 3 dekretu č. 101/1945 Sb. pro ústřední orgán průmyslu cukrovarského. Schůze sboru členů představenstva pro věci družstev svolává a řídí předseda, zvolený na schůzi uvedené v odstavci 2.

§ 10.

(1) Společnými věcmi cukrovarského průmyslu, jež nutno jednotně řídit a obstarávat (§ 9, odst. 1), se rozumějí programové investice, spolupráce národních podniků s družstvy, účast na vypracovávání společných hospodářských plánů cukrovarského průmyslu, normalisace, standardisace a typisace surovin, polotovarů, tovarů, výrobních zařízení a technických procesů, péče o výzkumnictví, organisace distribuce a vývozu, výzkum trhu, otázky politiky sociální, obchodní, dopravní, celní a devisové, statistika, revize, zahrnujíc v to povinnou revizi družstev, věci týkající se řepy a řepného osiva.

(2) Ústředí vykonává působnost celostátního ústředního orgánu zřízeného podle § 16 dekretu č. 101/1945 Sb., pokud jde o jednotné vedení společných věcí národních podniků cukrovarských. Podnikatelské úkoly zmíněného ústředního orgánu zřízeného pro průmysl cukrovarský nejsou tímto zákonem dotčeny.

(3) Ústředí je zájmovou organizací svých členů a je složkou ústřední organisace průmyslu.

§ 11.

(1) Náklady spojené s činností Ústředí hradí jeho členové.

(2) Práva a povinnosti členů Ústředí k ústavám zřízeným před 5. květnem 1945 ke společnému řízení a obstarávání záležitostí cukrovarských, pokud jde o družstva i k jejich povinným organizacím družstevním, zanikají dnem, který vláda stanoví nařízením, bez rozdílu, zda jde o práva a povinnosti založené smluvně, či uložené právním předpisem. Tímto dnem začíná působnost Ústředí

podle tohoto zákona a vznikají práva a závazky jeho členů k němu; vláda upraví současně s vydáním nařízení podle předcházející věty poměr Ústředí k ústřední organizaci průmyslu (§ 10, odst. 3)

(3) Vláda nařízením vydá předpisy o Ústředí, o oblastní kanceláři Ústředí na Slovensku a o právu Ústředí ukládati povinnosti k zajištění účelu uvedeného v § 9, odst. 1, stanoví hranice působnosti představenstva v jeho funkcích uvedených v § 9, odst. 3, určí, na které útvary se vztahuje ustanovení odstavce 2, určí způsob jejich likvidace nebo likvidace jejich činnosti ve vztahu k členům Ústředí, stanoví, která práva a závazky těchto útvarů přecházejí na Ústředí, po případě která působnost dosud vykonávaná těmito útvary přechází na ministerstvo výživy, určí dobu, způsob a podmínky zastavení jejich činnosti a upraví způsob, jak se hradí náklady spojené s činností Ústředí.

§ 12.

Ministerstvo výživy dozírá na Ústředí a může jeho činnost kdykoli přezkoumatí.

Oddíl III.

§ 13.

Ustanovení závěrečná.

Tento zákon nabývá účinnosti dnem vyhlášení; provede jej ministr výživy v dohodě se zúčastněnými členy vlády.

Dr. Beneš v. r.

Gottwald v. r.

Majer v. r.